

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

LDP 2020

Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

HAVRE – SORTER OG AFSKALNING

KONSULENT, PLANTEPRODUKTION

DARRAN ANDREW THOMSEN

SEGES ØKOLOGI

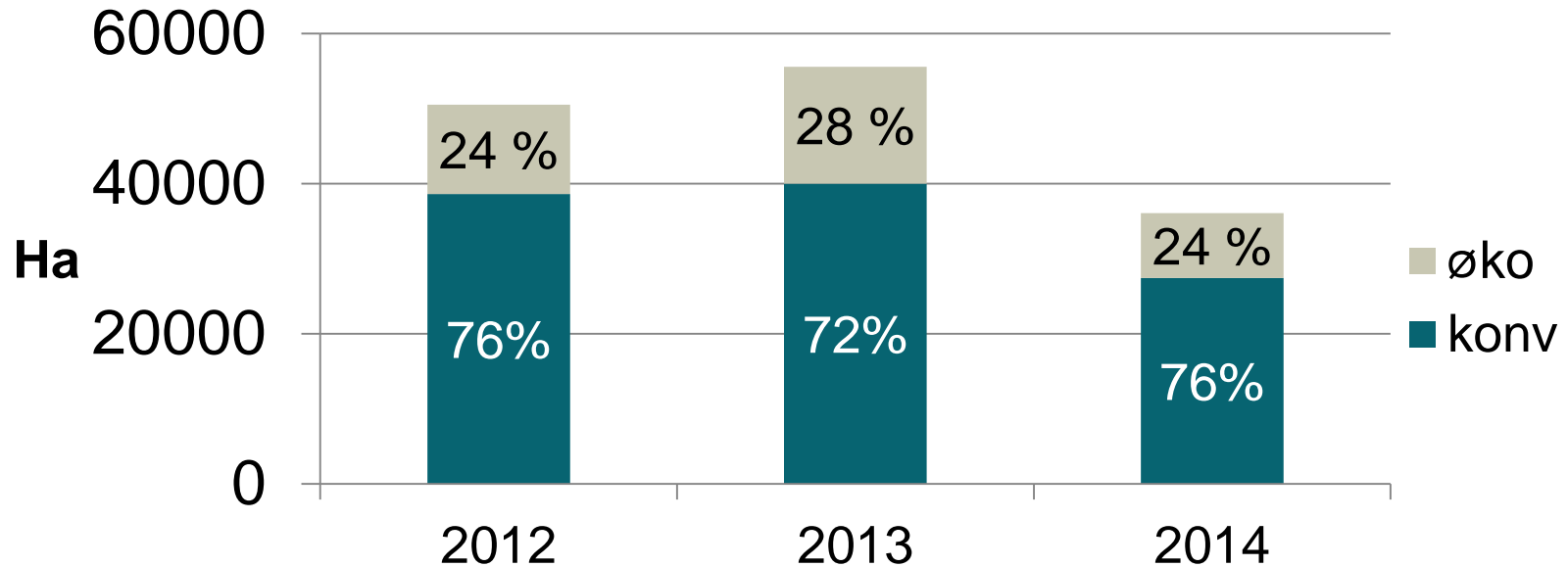
INDHOLD

- Havre
- Afskalning af havre
- Landsforsøg 2015
- Foderværdi afskallet havre

HAVRE – STYRKER

- Høj ukrudtskonkurrenceevne
- God kvælstofoptagelse over en længere periode
- Kan dyrkes på alle jordtyper
- Høj proteinkvalitet
- Højt fedtindhold
- God forfrugt til hvede

AREAL MED HAVRE I DANMARK

- Vårbygareal 2014 = 486.000 ha
- Landsforsøg konv. 2015: Havre 7,5 t/ha, vårbyg 7,4 t/ha.
- Landsforsøg øko. 2015: Havre 6,3 t/ha, vårbyg 5,2 t/ha.

HAVRE - UDFORDRINGER

- Lav foderværdi
- Pris
- Hektolitervægt til gryn
- Havrecystenematoder
- Meldug
- Manganmangel
- Bladlus

AFSKALNING AF HAVRE

Havre

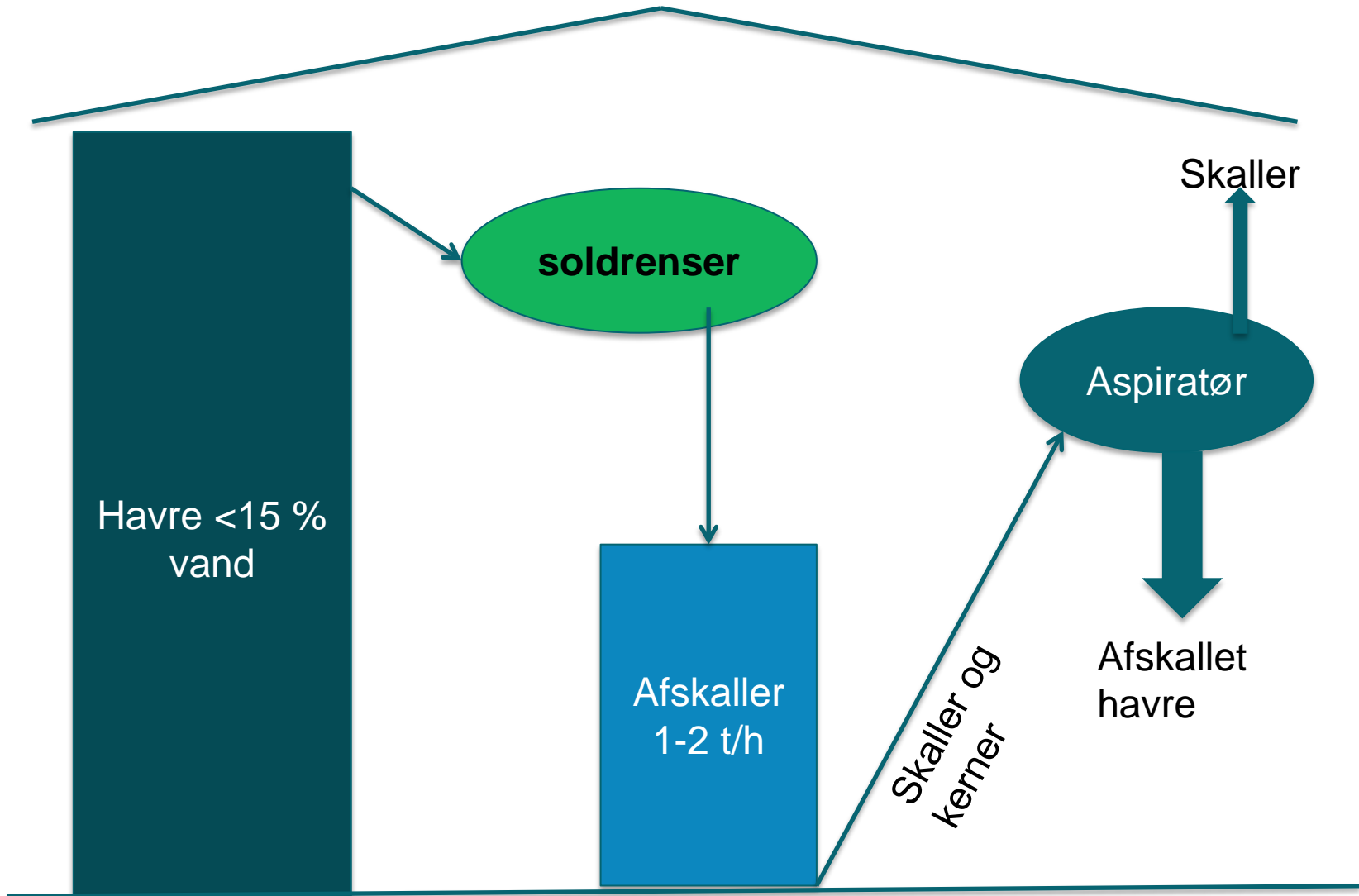

Nøgne kerne

Skaller

GÅRDANLÆG

MASKINEN

- 2 ton/h
- Centrifugal princip > 2000 rpm
- Lille strømforbrug

HAVRE ER IKKE BARE HAVRE

Ivory
Grynhavresort

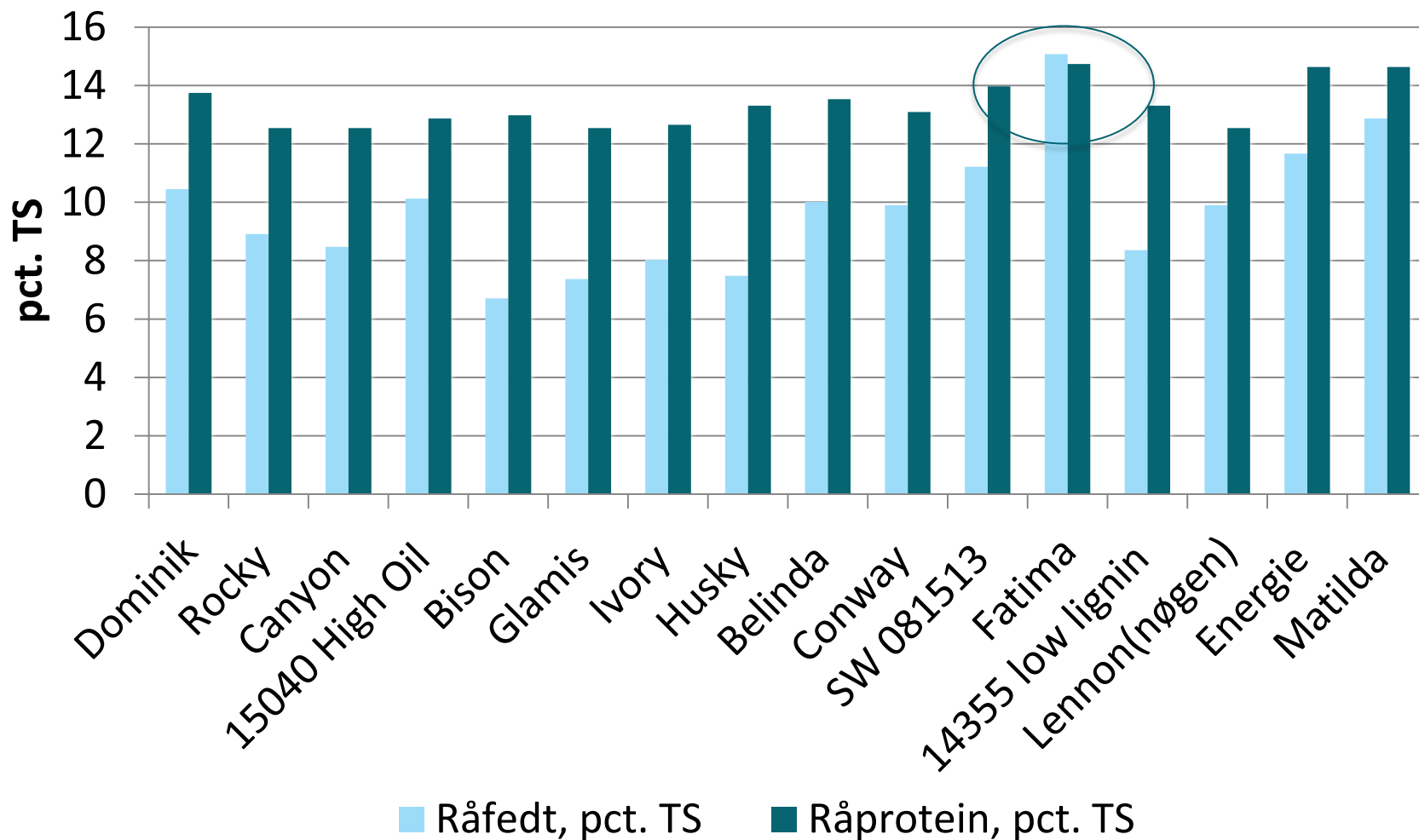
Lennon
Nøgenhavre

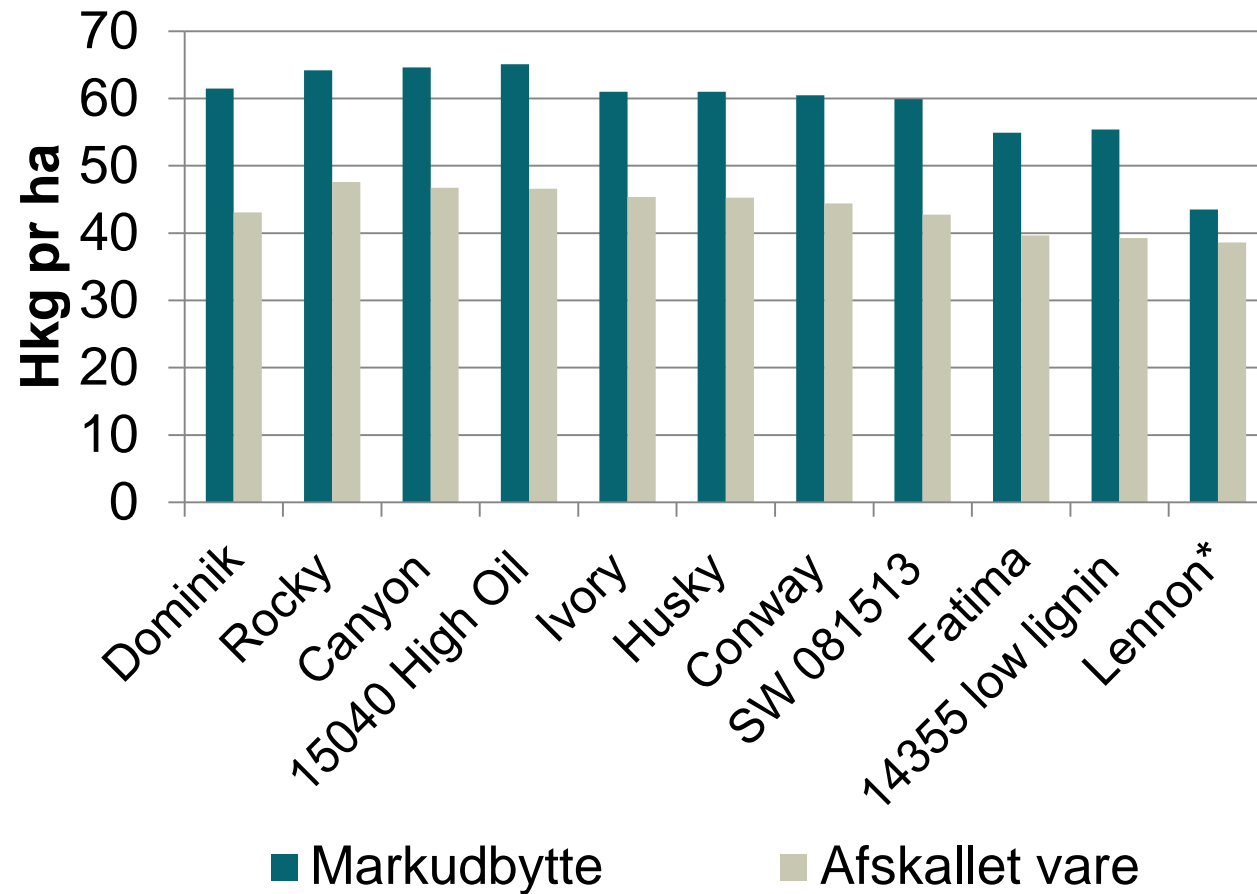
14355 Low lignin
Lavlignin-sort

FEDT OG PROTEIN I AFSKALLET HAVRE

UDBYTTE MED OG UDEN SKALLER

FODERVÆRDI HAVRE VS HVEDE

	Havre ¹	Vinterhvede ¹	Afskallet havre (gns) ²
Protein %TS	10,9	10,5	13,4
Fedt %TS	6,7	2,3	9,8
FEsv pr. 100 kg	84	115	142
NEL₂₀ MJ/kg TS	6,27	7,82	8,2
MJ/ kg råvare fjerkræ	10,2	12,6	14,6

¹VSP, Norfor, LandbrugsInfo ²Landsforsøg 2015

AFSKALLET HAVRE TIL FJERKRÆ

- Afskallet havre har højere energiindhold end hvede.
- God sammensætning af aminosyrer.
- Havre synes at have en god virkning på fjerdragten.
- Praksis med 12.000 høner.

HAVRE TIL KVÆG

- Havre passer godt til hestebønner, som mangler fedt.
- Havrens skal er tungt fordøjelig.
- Køer kan godt lide havre.
- Havre øger indholdet af umættede C18:1 fedtsyrer i mælken.

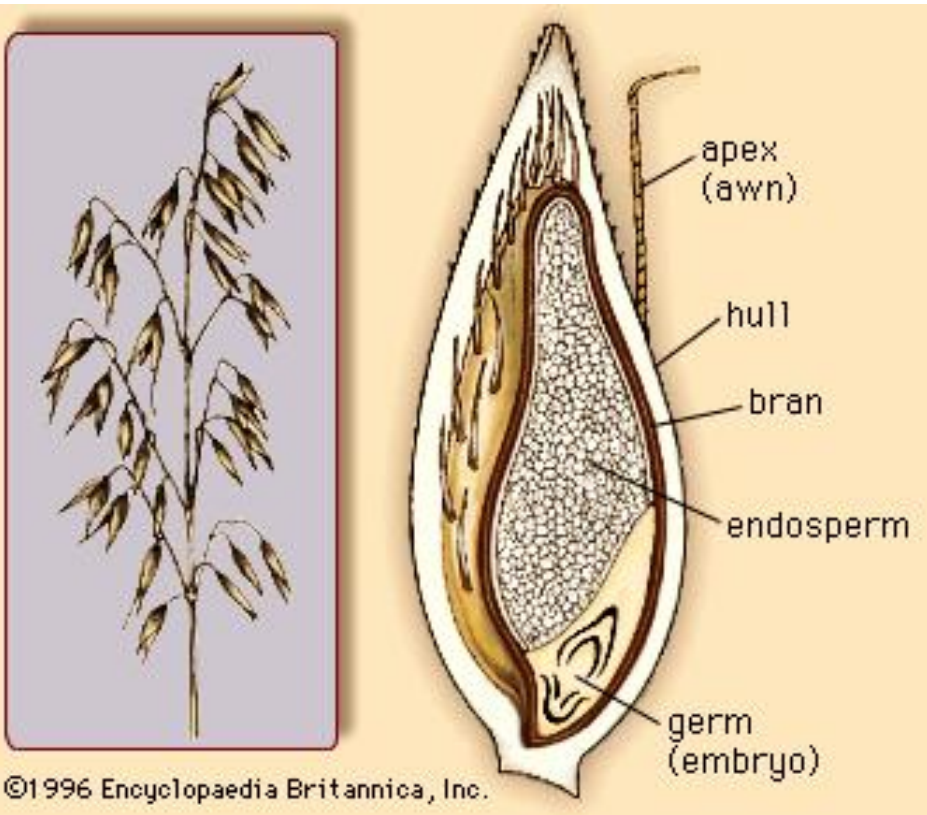

Tak

AFSKALNING

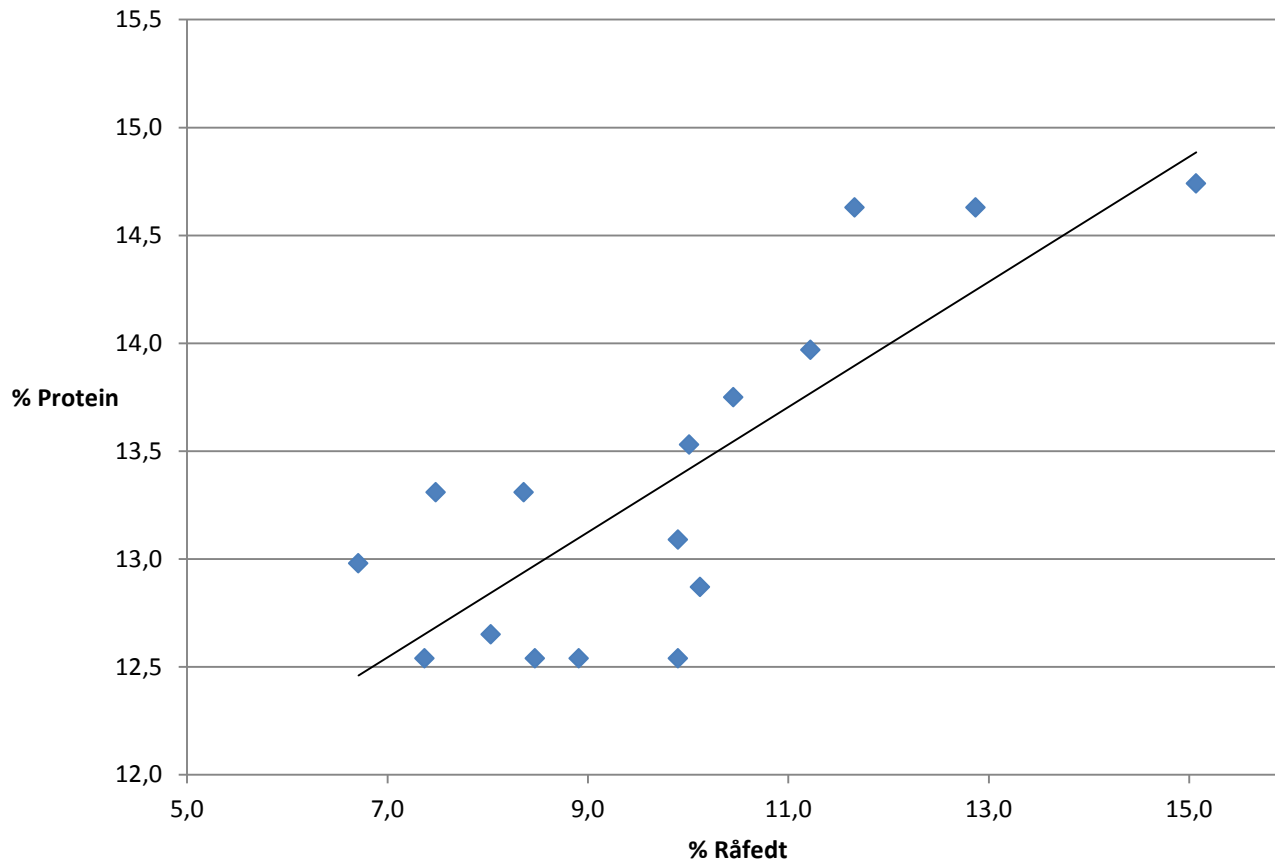
- Lønafskalning
 - Til selvforsyning når havre er billig.
 - Ingen investering i maskiner.
 - Dyrt + transport
 - Hvem får skallerne?
- Gårdafskalning
 - Havre er del af selvforsyningens - strategien.
 - Investering ca. 200-250 t. kr
 - Billig afskalning når volumen er stor nok.
- Mobil afskalning
 - Ingen investeringer
 - Findes ikke pt.
 - Holdbarhed ca. 6 måneder

FEDT I HAVRE

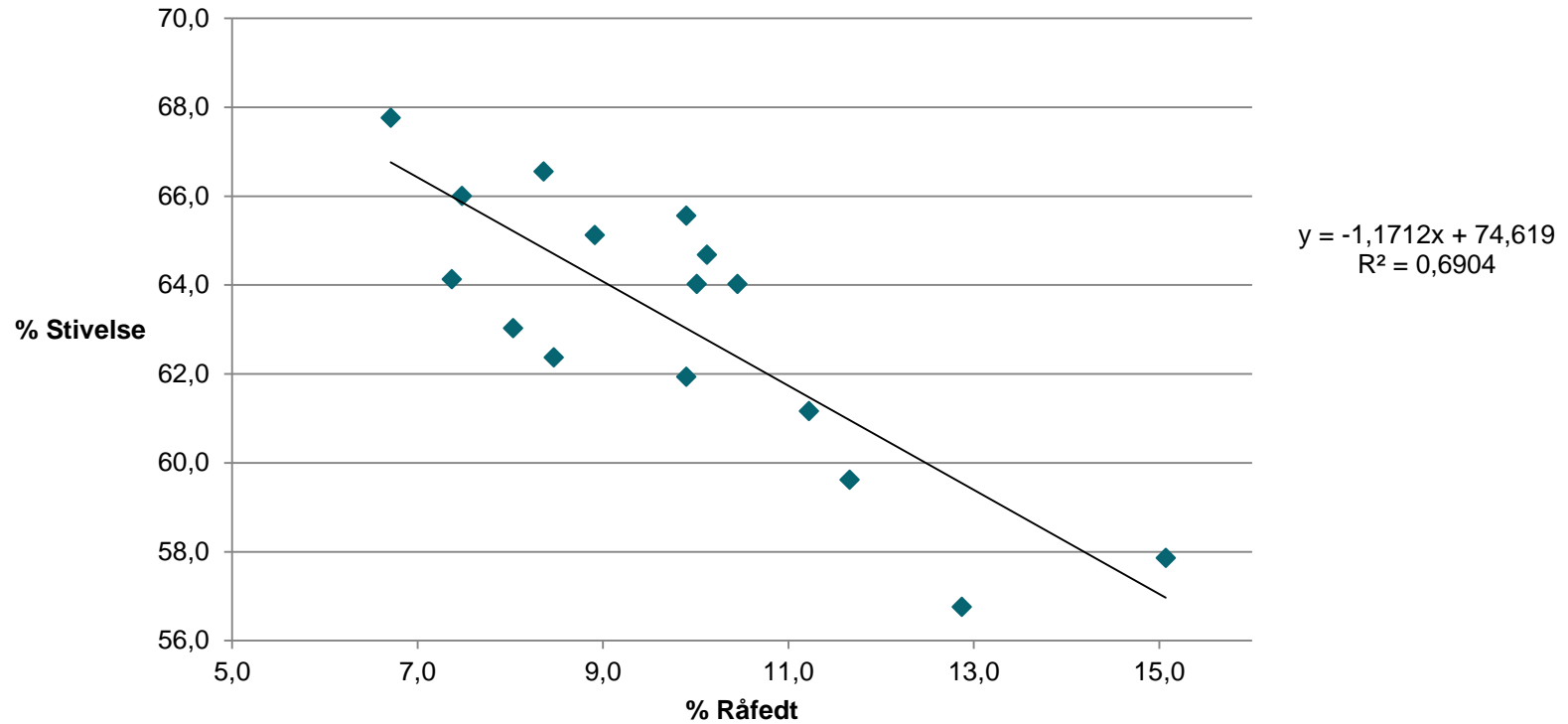
- Fedt i kim og frøhviden
- Fedtsrer C 16:0, C 18:1 n-9, C 18:2
- Kimen kan udnytte fedtet ved spiring

FEDT OG PROTEIN

$R^2 = 0,648$

FEDT OG STIVELSE

HAVRE I ØKO KVÆGFODER

28 gram fedtsyre pr kg tørstof						
Ration med:		Sojakage	Havre			
			Havre	Delvist afskallet	Helt afskallet	
Kg pr ko pr dag	Pris Kr/kg		Kan ikke opfylde normerne			
Sojakage	5,50	1,7				
Vårbyg	2,25	2,8			0,8	
Havre	1,80	5,5			1,4	
Delvist afskallet havre	2,17				5,4	
Helt afskallet havre	2,28					6,2
Varmebehandlede hestebønner	3,40				2,5	2,5
Rationspris Kr pr ko pr dag		42,49			41,04	40,05

RESULTATER FRA ØKOLOGISKE LANDSFORSØG 2015

- Stor spredning i udbytte: 41,2 - 64,5 hkg
- Spredning i hl-vægt: 50,1- 54,7 kg/hl
- Spredning i skalprocent: 25,5 – 30,1%
- Stor spredning i fedtindhold 6,7-15,1 %TS (afskallet vare)

AFSKALLET HAVRE TIL ØKOLOGISKE HUSDYR

Formål: At udnytte havrens potentiale som foderkorn med gode dyrkningsegenskaber ved at afskalle havre.

Landsforsøg: 16 fedt- og proteinholdige sorter fra Sverige, Tyskland og England.

Afskalning: For at bestemme kerneudbytter. Indsamle erfaring fra gårdanlæg.

Fodring: Hvordan kan afskallet havre indgå i foder til husdyr?
Kvæg, fjerkræ, svin

Skaller: Hvordan udnyttes skallerne?

HAVRE I KVÆGFODER

20 gram fedtsyrer pr kg tørstof						
Ration med:		Sojakage	Havre			
			Alm.	Delvist afskallet	Helt afskallet	Nøgen
Kg pr ko pr dag	Pris Kr./kg					
Sojakage	5,50	1,4				
Byg	2,25	7,2	4,5	4,7	4,6	3,8
Almindelig havre	1,80		2,3	0,5		
Delvist afskallet havre	2,17			1,7		
Helt afskallet havre	2,28				2,0	
Nøgen havre	2,28					2,5
Varmebehandlede hestebønner	3,40		2,9	2,5	2,4	2,5
Rationspris Kr pr ko pr dag		41,36	41,00	40,84*	40,20*	39,99*

Tabel 10. Landsforsøg med økologisk dyrkede havresorter til afskalning, 2015. (P13)

Havre	Havre-bladplet ¹⁾ pct. dækning	Rumvægt, kg pr. hl	Pct. afskallet vare ²⁾	Skaller i pct. vægt af råvare	Udbytte, hkg pr. ha	Fht. for udbytte	Afskallet vare								
							Råfedt, pct. TS	Råprotein, pct. TS	Stivelse, pct. TS	Aminosyrer pct. af råprotein			Foder- værdi fjerkræ, MJ pr. kg	Kerner, hkg pr. ha	Fht. Kerner, hkg pr. ha
										Lys	Met	Cys			
<i>2015. 4 forsøg</i>															
Dominik	0	51,2	97	30	61,5	100	10,5	13,8	64,0	4,16	1,68	3,04	15,1	43,1	100
Rocky	0	51,8	99	25,8	64,2	104	8,9	12,5	65,1	4,30	1,67	3,16	14,5	47,6	110
Canyon	0,4	54,5	99	27,6	64,6	105	8,5	12,5	62,4	4,39	1,75	3,33	14	46,7	108
15040 High Oil	0,02	50,7	99	28,2	65,1	106	10,1	12,9	64,7	4,36	1,71	3,25	14,9	46,6	108
Bison	0,3	53	99	26,8	63	102	6,7	13,0	67,8	4,15	1,69	3,05	14,3	46,2	107
Glamis	0	53,6	99	28,4	63,6	103	7,4	12,5	64,1	4,30	1,67	3,07	13,9	45,5	106
Ivory	0,08	52,9	100	25,5	61	99	8,0	12,7	63,0	4,09	1,65	3,13	14	45,4	105
Husky	0,02	54,7	100	25,6	61	99	7,5	13,3	66,0	4,13	1,65	2,98	14,4	45,2	105
Belinda	0,3	51,3	99	28,1	62,3	101	10,0	13,5	64,0	4,15	1,71	3,01	14,9	44,7	104
Conway	0	52,8	100	26,4	60,5	98	9,9	13,1	65,6	4,45	1,76	3,19	15	44,4	103
SW 081513	0	52,1	99	28,4	59,9	97	11,2	14,0	61,2	4,25	1,73	3,23	14,9	42,8	99
Fatima	0,2	51,9	99	27,5	54,9	89	15,1	14,7	57,9	3,96	1,64	2,99	15,7	39,7	92
14355 low lignin	0,3	51,3	100	28,8	55,4	90	8,4	13,3	66,6	4,38	1,82	3,47	14,7	39,3	91
Lennon ³⁾	0,1	58,1	100	11,5	43,5	71	9,9	12,5	61,9	4,30	1,67	3,16	14,4	38,6	90
Energie	0	50,1	97	28,7	53,6	87	11,7	14,6	59,6	3,83	1,58	2,78	14,8	38,2	89
Matilda	0,01	50,1	97	30,1	41,2	67	12,9	14,6	56,8	4,29	1,73	3,16	14,8	28,7	67
<i>LSD</i>		<i>1,7</i>	<i>1</i>	<i>3,4</i>	<i>4,4</i>	<i>7</i>								<i>4,0</i>	<i>9</i>

1) Ved skridning.

2) Laboratorieafskalning, 2 min. ved 6 bar luftryk.

3) Nøgen havre.